

Protopresbiter Matei Vulcanescu

Biserica Ortodoxă este universală (catholică)!

Există mântuire în afara
Bisericii Ortodoxe?

Sunt martirii eterodocșilor
martiri adevărați pentru Hristos?

EDITURA BABEL
BACĂU 2021

Biserica Ortodoxă este universală (catholică)

Există mântuire în afara Bisericii Ortodoxe? Sunt martirii eterodocșilor martiri adevărați pentru Hristos?

Autor: Protopresbiter Matei Vulcănescu

Editare și corectare text: Roxana-Cristina Cantor, Dragoș Georgian Guțoi

Nicio parte a acestei lucrări nu poate fi reprodusă electronic, mecanic, prin fotocopiere sau prin vreun alt mod, fără acordul scris dat în prealabil de autor.

Tipografia DOCUPRINT

0234 – 588 930; 0744-774-818;

birou@docuprint.ro; www.docuprint.ro

Editura BABEL din cadrul S.C. DOCUPRINT S.R.L. Bacău sprijină, prin lucrările editate, crearea de către Academia Română a „Corpusului computațional de referiță pentru limba română contemporană”.

Mulțumim

Fericitului întru pomenire Părintelui Gheorghe Metallinos, părintelui meu duhovnic Arhimandritul Maximos Karavas, Părintelui Theodoros Zisis, Părintelui Anghelos Anghelakopulos, Părintelui Mihai Cantor, Monahului Serafim Zisis, Monahului Damaschin de la Grigoriu, domnului profesor Dimitrios Tselenghidis, domnului Stelianos Kemetzezidis, domnului Dragoș Coman, domnului Ionuț Rusei, domnului Mihai Sdrula, doamnei Maria Cazacu, domnișoarei Raluca Mihaela Serdaru și nu în ultimul rând soției mele Laura Vulcănescu.

*

Menționăm că această carte a fost tipărită pentru prima dată în limba greacă, în anul 2009, la Editura Stupul Ortodox și a fost lecturată la postul de radio Piraiki Ekklesiaal al Mitropoliei Pireului, de către Înaltpreasfințitul Serafim al Pireului.

CUVÂNT ÎNAINTE

În acest scurt și cuprinzător studiu, Părintele Protopresbiter Matei Vulcănescu concentrează într-un mod limpede și inteligibil nucleul învățaturii despre mântuire a Bisericii noastre. Adică arată faptul că mântuirea omului există doar în cadrul Bisericii Ortodoxe și aceasta întrucât Biserica Ortodoxă este realmente singura „Biserică Catolică” din lume, în înțelesul primordial al cuvântului „catholic”. Cu alte cuvinte, doar ea este purtătoarea plinătății Adevărului, care îl eliberează ontologic pe om din întreita captivitate și robie – a diavolului, a păcatului și a morții – și îl face părtaș al Învierii, adică părtaș al vieții veșnice prin experiența personală și prin trăire efectivă, ca o arvună și pregustare a vieții viitoare în prezentul istoric, în interiorul Bisericii.

În final, studiul demonstrează caracterul mântuitor al Bisericii din punct de vedere al Sfintei Scripturi, al Sfinților Părinți și al Sfințelor Canoane și în același timp corelează în chip magistral ecumenismul de azi cu pelagianismul, în privința învățaturii lor despre mântuirea omului.

Dimitrios I. Tselenghidis
Profesor de Teologie Dogmatică
la Universitatea Aristotelică din Tesalonic
Tesalonic, 17 mai 2021

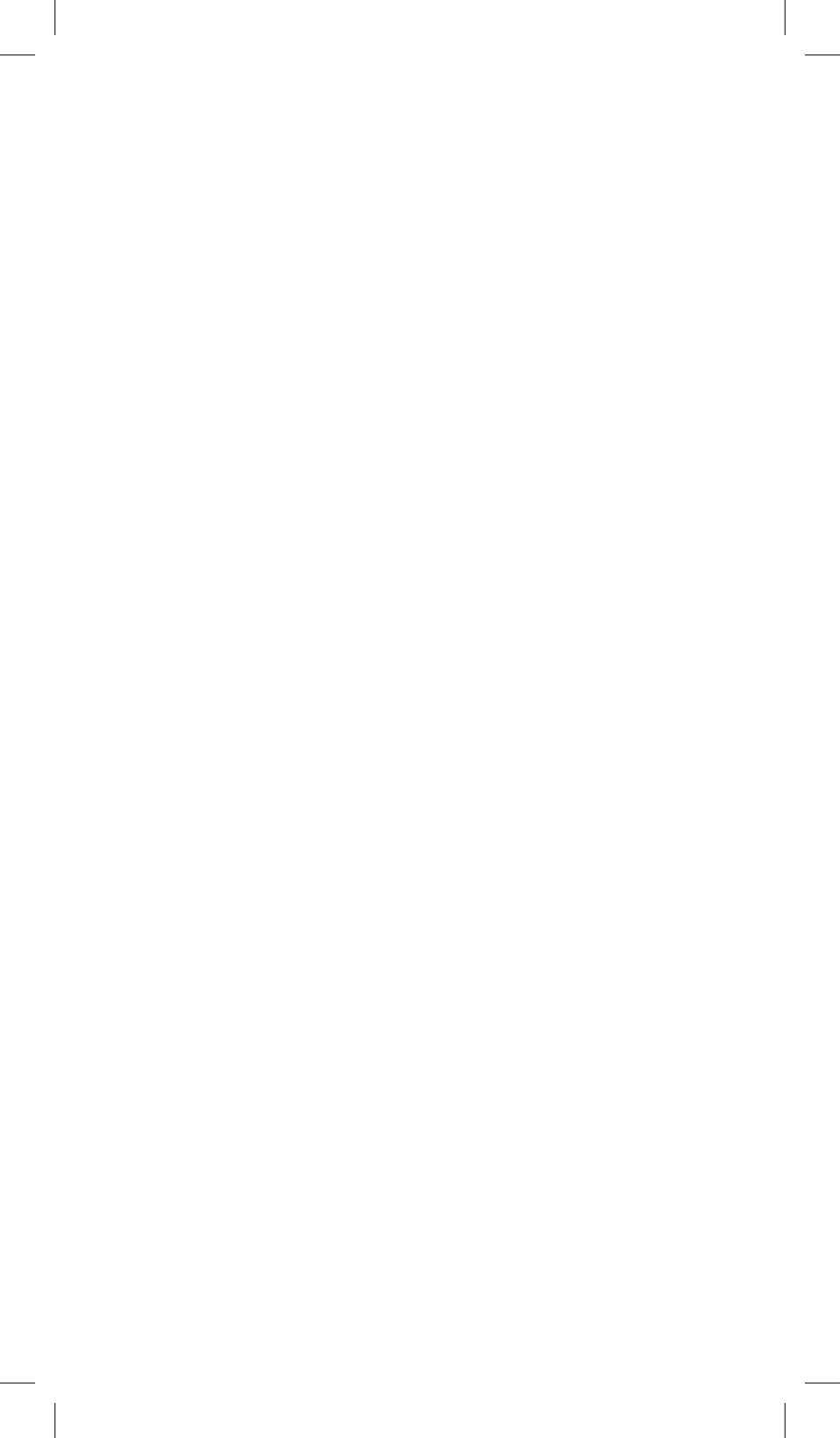
Protopresbiter Matei Vulcanescu

**Biserica
Ortodoxă
este universală
(catholică)!**

Există mântuire în afara
Bisericii Ortodoxe?

Sunt martirii eterodocșilor
martiri adevărați pentru Hristos?

Scopul viețuirii pe pământ este mântuirea sufletului. Aceasta se poate realiza numai în Biserica Ortodoxă.

Există mântuire în afara Bisericii Ortodoxe? Sunt martirii eterodocșilor martiri adevărați pentru Hristos? Aceasta este o întrebare care macină pe mulți dintre cei care doresc mântuirea fraților întru umanitate. Și este dovadă de altruism și dragoste să dorești ca toți să se mântuiască, asemănându-te lui Dumnezeu care "vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința Adevărului să vină"¹. De aceea, mântuirea fraților întru umanitate, dar neortodocși, trebuie să rămână o neliniște în sufletul nostru.

Sfântul Ioan Hrisostom spune: "Cum vom putea fi atât de lași încât să ne mulțumim cu mântuirea noastră, dat fiind că ne primejduim propria noastră mântuire, dacă nu ne îngrijim de cea a celorlalți? Astfel, într-o luptă, cine nu se gândește decât să scape fugind, se pierde pe

el însuși înainte de a-i pierde pe ai săi; dar cine luptă cu vitejie pentru a-și scoate tovarășii din primejdie, se salvează pe sine însuși, scăpându-i pe alții. Viața aceasta e un război neconținut și suntem mereu în prezența dușmanilor, să luptăm așa cum ne poruncește împăratul și căpetenia noastră”. Continuă Sfântul Ioan Hrisostom: ”Ascultați cuvintele pe care le spune în numele Domnului (profetul Ieremia)²; e ca și cum Dumnezeu ar spune: «Cine face cunoscut adevărul aproapelui său, cine îl aduce de la răutate la virtute, Mă imită atât cât e cu putință firii omenești.»”³. Din acest cuvânt al Sfântului Ioan Hrisostom vedem că această neliniște pentru mântuirea fraților, atât creștini dreptcredincioși, cât și necreștini sau rău credincioși (sub erezii, ateii sau păgâni) este neliniștea cea bună.

Sfântul Apostol Pavel le spune Romanilor că mântuirea nu vine din faptele Legii Vechiului Testament, Hristos fiind sfârșitul Legii, împlinirea Legii. Legea Vechiului Testament nu putea să aducă singură mântuire oamenilor, ea era pregătitoare pentru primirea de către umanitate a lui Hristos Dumnezeu și Om. Hristos este plinirea Legii și a Profețiilor, nimeni neputând doar din faptele sale, oricât de bune ar fi, să se mântuiască. Deci, împlinirea Legii cu strictețe, faptele bune fără credință în Hristos nu aveau cum să aducă mântuirea⁴.

Dumnezeiescul Pavel spune: "De vei mărturisi cu gura ta pe Domnul Iisus și vei crede întru inima ta că Dumnezeu L-a ridicat pe El din morți, te vei mântui, căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturisește spre mântuire"⁵. Deci, mântuirea nu este un produs al vreunui efort omenesc – "în dar sunteți mântuiți, nu din fapte, ca să nu se laude cineva"⁶ –, mântuirea vine prin credința dreaptă în Iisus Hristos, adică prin primirea acestui dar.

Mântuirea este realizată de Iisus Hristos, Dumnezeu și Om, după cum ne spune Sfântul Chiril al Alexandriei: "Mântuitorul a îndurat aceste lucruri (răstignire, moarte, batjocură) și a făcut pace prin Sângele Crucii Sale, căci am fost vrăjmași ai lui Dumnezeu prin păcat, Hristos a purtat pe lemn păcatele noastre în trupul Său, ca prin moartea Sa să putem muri păcatului și să viețuim întru dreptate"⁷.

Și aceasta o numim mântuire obiectivă sau generală. Aceasta înseamnă că, în potență, toți suntem mântuiți, dar fiecare persoană trebuie să își însușească roadele întrupării, jertfei, morții și învierii lui Hristos. Însușirea acestei jertfe o numim mântuire subiectivă și se realizează prin unirea fiecărei persoane în parte cu Biserica, prin Taina Botezului.

Hristos ne dă posibilitatea să ne mântuim, nu ne mântuiește fără voința noastră, dar ne

deschide Împărăția Cerurilor, posibilitate inexistentă până la Întruparea lui Hristos, când, conform Sfintei Scripturi, toți oamenii mergeau în iad, în locuința morților, în Șeol, sufletul rămânând nemuritor, dar nu și în fericire cu Dumnezeu.

Ruperea legăturii prin păcatul adamic rămâne valabilă și după moartea trupească, iar omul intră în compania duhurilor căzute și a sufletelor strămoșilor în starea de iad, de suferință, prin lipsa lui Dumnezeu.

Deci, Hristos deschide posibilitatea mântuirii, nu dă automat mântuire tuturor, indiferent de starea lor față de Hristos, indiferent de patimile lor, de concepțiile lor și de viața lor. Mântuirea înseamnă, așa cum spune Sfântul Pavel, comuniunea cu Hristos cel Înviat, credință conștientă, vie și lucrătoare.

Mântuirea a început prin pogorârea lui Hristos în locuința morților, unde se afla și cel mai mare om născut din femeie și anume Sfântul Ioan Botezătorul. Nu toate sufletele au plecat cu Hristos din iad, ci numai dreptii Vechiului Testament, din fiecare neam, care și-au făcut alegerea lor în viața pământească. Sfântul Ioan Hrisostom⁸ explică faptul că Ioan Botezătorul nu a mers în iad ca să propovăduiască sufletelor de acolo pe Hristos, ci pentru că Hristos nu se pogorâse încă la iad și atunci el a mers acolo ca orice alt suflet.

Sfântul Ioan Hrisostom spune: "Viața de acum este timpul viețuirii noastre (alegerii noastre), după moarte, judecată și osândă; că spune Scriptura: «În iad cine Te va lăuda pe Tine?»"⁹.

Apoi ne arată că mântuirea a venit numai prin pogorârea lui Hristos la iad: "Cum s-au sfărâmat porțile cele de aramă, cum s-au frânt zăvoarele cele de fier?"¹⁰. Prin Trupul lui Hristos! Atunci, pentru prima dată, s-a arătat nemuritor trupul, stricând tirania morții. De altfel, aceasta arată că puterea morții a fost distrusă, dar nu că au fost iertate păcatele celor ce au murit înainte de venirea lui Hristos.

"Mai ușor va fi pământului Sodomei și Gomorei"¹¹: vor fi pedepsiți locuitorii Sodomei și Gomorei; vor fi pedepsiți mai blând, dar tot vor fi pedepsiți. Deși au primit pe pământ cea mai grozavă pedeapsă, totuși nu vor scăpa nici de pedeapsa de dincolo... Nu este oare o nedreptate? Nicidecum! Era cu putință să se mântuiască atunci, chiar dacă nu au mărturisit pe Hristos. Pe vremea aceea nu li se cerea asta, ci să nu slujească idolilor și să cunoască pe Adevăratul Dumnezeu. De aceea sunt admirați cei trei tineri din Babilon: pentru că au dus o viață strălucită, plină de fapte bune și pentru că au păzit măsura acestei cunoașteri a lui Dumnezeu. Nimic mai mult nu li se cerea. Atunci era de ajuns pentru mântuire

numai cunoașterea lui Dumnezeu, mântuire ce avea să vină prin pogorârea lui Hristos la iad, unde se aflau și dreptii împreună cu Ioan Botezătorul.

Sfântul Ioan Hrisostom spune că după venirea lui Hristos mântuirea este posibilă numai prin cunoașterea Lui: "Acum însă, nu, ci trebuie și cunoașterea lui Hristos [...]. Dar e drept să fie aruncați în iad cei ce nici n-au auzit de iad? Vor spune: «Dacă ne amenințai cu iadul ne-am fi temut și ne-am fi înțelepțit!» Nu cred! Că și noi cei de astăzi, auzim în fiecare zi vorbindu-ni-se de iad și totuși nu ne sinchisim deloc. A supăra pe Hristos este mai cumplit și mai înfricoșător decât gheena"¹².

Sfântul Ioan Hrisostom ne arată că Dumnezeu nu lasă pe nimeni în negura neștiinței de Dumnezeu, ci a proniat întotdeauna ca orice om să Îl cunoască, fie în Vechiul Testament, fie în Noul Testament, dar nu a mântuit pe nimeni cu forța. Și aceasta este rodul libertății, faptul că Hristos nu ne mântuiește cu forța.

Sfântul Apostol Petru spune că Hristos a mers în iad în Sâmbăta Mare, unde le-a propovăduit sufletelor, ca să le dea șansa mântuirii tuturor oamenilor care au trăit până la Hristos: "Hristos [...] omorât fiind cu trupul, dar viu făcut cu duhul, cu care S-a coborât și a propovăduit și duhurilor ținute în închisoare, care fuseseră neascultătoare altădată, când îndelunga răbdare a lui Dumnezeu

aștepta, în zilele lui Noe și se pregătea corabia în care puține suflete, adică opt s-au salvat prin apă. Iar această salvare prin apă închipuia botezul, care vă mântuiește astăzi și pe voi [...] prin Învierea lui Iisus Hristos”¹³.

Deci, conform Părinților, Hristos ne-a deschis posibilitatea mântuirii, nu ne-a și mântuit, aceasta fiind rodul conlucrării omului cu Harul necreat al Duhului Sfânt, pe care îl primim numai prin dorința omului și prin propovăduire creștin-ortodoxă.

Ereticul Origen vorbea despre apocatastază, adică erezia conform căreia toți oamenii, și chiar și demonii, până la urmă se vor mântui, indiferent că erau păgâni, eretici sau chiar îngeri căzuți.

Pelagius, eretic din sec. V, nega Harul Duhului Sfânt ca fiind absolut necesar pentru mântuire, afirmând că omul, indiferent ce crede, se poate mântui dacă face fapte bune. De aici erezia pelagianistă, care afirma că omul nu are nevoie să fie în Biserica cea Una, Sfântă, Catholică (sobornicească) și Apostolică, ca să se mântuiască, fiind suficiente faptele lui bune. Această erezie apărută în Apus a fost condamnată de Sinodul de la Orange din anul 530, fiind eradicată.

Din păcate, această erezie pelagiană revine astăzi sub forma panereziei ecumenismului,

care afirmă minimalismul dogmatic, sub formă extinsă – anume că e suficient să faci fapte bune în orice religie te-ai afla și te mântuiești –, și în formă restrânsă – vehiculată de Consiliul Mondial al «Bisericilor» –, anume că e suficient ca cineva să fie botezat în numele Sfintei Treimi și să creadă în Hristos ca Mântuitor personal, ca să fie pe drumul mântuirii.

Există și interpretarea eronată a citatului din Romani, luat din context, «Păgânii care nu au lege, din fire fac ale legii, aceștia neavând lege, își sunt loruși lege, legea fiind înscrisă în inimile lor, [...] care îi și apară.» (Romani 2, 14).

Sfântul Pavel nu spune că păgânii se vor mântui, pentru că au în ei legea conștiinței, sădită natural de Dumnezeu în toți oamenii, ca un receptor pentru a-L putea cunoaște pe Creator, ci afirmă că această conștiință a diferențierii între bine și rău îi judecă sau îi apară. Dar nu că s-ar mântui. Din contră, în contextul Epistolei către Romani tocmai acest lucru se afirmă, cum că fără credință în Hristos, chiar dacă ești iudeu, sub lege, sau păgân, cu legea firii, nu te poți mântui fără a intra în comuniune cu Hristos.

Sfântul Ioan Hrisostom explică versetul de mai sus din Epistola către Romani a Sfântului Apostol Pavel astfel: ”deoarece cei care au păcătuit fără Lege, vor fi condamnați la pierzare fără Lege și cei care au păcătuit prin Lege, să fie judecați

pe baza Legii. Aici, deci, nu numai că arată egalitatea dintre iudeu și elin, dar, de asemenea arată cum iudeul este împovărat mult de darea Legii. Deoarece elinul (neamurile păgâne) este judecat fără lege. «Fără lege» nu înseamnă cel mai aspru, ci cel mai blând. Adică nu are Legea (Vechiul Testament) ca și acuzator. Pentru că «fără lege», adică, fără acuzația legii, înseamnă că este condamnat numai de raționalitatea naturală. Iudeul însă este judecat prin Lege, adică, pe lângă legea naturală va fi judecat și prin prisma Legii Vechiului Testament. Deoarece, cu cât a primit mai multă purtare de grijă (din partea lui Dumnezeu), cu atât mai mult va fi pedepsit. Vezi cum a arătat mai mare nevoie iudeilor de a alerga către Har? Pentru că ei spuneau că nu au nevoie de Har, pentru că se mântuiesc numai prin Lege, le arată cum că aceștia au mai mare nevoie de Har, mai mult decât elinii, pentru că urmau a fi pedepsiți mai mult [...]”.

Și continuă Gură de Aur: ”Deoarece neamurile neavând Legea (Primului Testament) fac din fire ceea ce spune Legea, sunt mult mai buni decât aceștia care învață Legea pentru că atunci când neamurile, care nu au Legea, fac din fire cele ale Legii, le sunt loruși Lege. Aceștia demonstrează cum că au scrisă în inimile lor lucrarea Legii atunci când conștiința le dă mărturie lor. Pentru că este suficient în loc de lege

conștiința și logica. Prin aceste cuvinte arată din nou cum Dumnezeu l-a făcut pe om apt pentru a alege virtutea și a fugi de rău [...]”.

În alt loc Sfântul Ioan Gură de Aur subliniază: “[...] Vezi cu câtă atenție i-a condus pe aceștia (iudei) și i-a invitat la Evanghelie și la Hristos, și a arătat că cele omenești nu se termină aici ci continuă mai departe [...]. Fiecare cunoscându-și conștiința sa și chibzuind asupra păcatelor lui să își ia responsabilitatea cu acrivie pentru sine, ca să nu fie judecat împreună cu toți. Căci este teribilă Judecata aceea, înfricoșător Divanul, responsabilitățile înfricoșate, trece râu de foc [...]”¹⁴.

Sfântul Ciprian de Cartagina explică de ce este imposibilă mântuirea în afara Bisericii Ortodoxe: ”asemenea oameni (cei născuți în erezie), chiar dacă au fost uciși în numele credințelor lor, nu-și vor spăla nici cu sânge greșelile lor. Vina dezbinării e gravă, de neiertat, și suferința n-o poate purifica. Nu poate fi martir cel ce nu este cu Biserica. [...] Nu pot rămâne cu Dumnezeu cei ce nu vor să fie uniți cu Biserica lui Dumnezeu. Chiar dacă vor arde pe rug sau vor fi dați fiarelor sălbatice, aceea nu va fi coroana credinței, ci pedeapsa trădării, și nu sfârșitul glorios al celui cu virtute religioasă, ci moartea din disperare. Unul ca aceștia poate fi ucis, dar nu poate fi încoronat. Mărturisește că e creștin, ca și diavolul care

adesea minte că e Hristos, căci Însuși Domnul ne atrage luarea-aminte și zice: «Mulți vor veni în numele Meu spunând: Eu sunt Hristos, și pe mulți vor înșela». După cum el nu e Hristos, chiar dacă înșală cu numele, la fel nu poate fi creștin cine nu rămâne în Evanghelia lui Hristos și a adevăratei credințe”¹⁵.

Sinodul de la Laodiceea a dat acest canon care se găsește în Cârma Bisericii numită Pidalion: «Nici un creștin nu se cuvine să părăsească pe martirii lui Hristos și să se ducă la pseudomartiri, adică la ai ereticilor sau la cei ce mai înainte au fosteretici; căci aceștia sunt străini de Dumnezeu. Deci cei ce se vor duce la dâșșii să fie anatema»¹⁶.

De aici se vede clar că în afara Bisericii Creștin-Ortodoxe, nu numai că nu este posibilă mântuirea, dar nici martiriul pentru Hristos.

A muri în afara Bisericii pentru o concepție eretică despre Hristos, nu îți poate da cununa martirilor, pentru că, Sfântul Pavel spune că cel care nu se luptă după reguli nu primește Cununa, chiar dacă luptă¹⁷.

Canonul de la Laodiceea este întărit de toate canoanele Bisericii care vorbesc despre interzicerea părtășiei cu ereticii.

Sfântul Ciprian de Cartagina spune că «În afara Bisericii nu există mântuire»¹⁸ și această afirmație nu a fost negată de conștiința Bisericii,

ci întărită de Sfântul Ignatie Briancianinov, care exprimă și rezumă învățătura Bisericii într-o scrisoare adresată unei creștine care se scandaliza la ideea că neortodocșii nu se mântuiesc: «Un singur lucru bun ne e necesar pentru mântuire: credința; dar credința ca lucrare. Prin credință și numai prin credință putem intra în comuniune cu Dumnezeu, prin mijlocul Tainelor pe care ni le-a dăruit El. În deșert dar, și cu păcat cugetați și ziceți că oamenii buni dintre păgâni și mahomedani se vor mântui, adică vor intra în comuniune cu Dumnezeu! [...] Nu! [...] Biserica a recunoscut întotdeauna că există un singur mijloc de mântuire: Răscumpărătorul! Ea a recunoscut că cele mai mari virtuți ale firii căzute pogoară la iad. Dacă dreptii adevăratei Biserici și făcătorii de minuni, care credeau în Răscumpărătorul ce urma să vină, se pogorau în iad, cum vă închipuiți că păgânii și mahomedanii și atei, care nu au cunoscut și nu au crezut în Răscumpărător, vor căpăta mântuirea, numai pentru că ei vi se par dumneavoastră drăguți și buni, când mântuirea nu se obține decât printr-un singur, vă repet, un singur mijloc, și acesta este credința în Răscumpărătorul»¹⁹.

Toți sunt chemați la credința în Hristos și la mântuire, dar puțini sunt aceia care vin și primesc roadele Jertfei de pe Cruce a lui Hristos.

Sfântul Iustin Popovici pune foarte bine în lumină umanismul, sau gândirea după om, în contradicție cu gândirea în Duhul lui Dumnezeu. Oare suntem noi mai buni ca Dumnezeu, Care «atât de mult a iubit lumea, încât a dat pe singurul Său Fiu, pentru ca oricine care crede în El să nu piară ci să aibă Viața Veșnică»²⁰? Sfântul Pavel spune că înțelepciunea și dreptatea lumii acesteia este ca o cârpă lepădată înaintea lui Dumnezeu. De aceea, viermele umanismului european și umanismul în general este o îndepărtare de Dumnezeu. Papa Ioan Paul al II-lea a fost un umanist prin excelență și acest veac este asociat cu umanismul, luptătorii pentru dreptate socială (Mahatma Gandhi sau Maica Tereza de Calcutta, Ioan Paul) sunt văzuți ca mântuitori sociali, care sunt puși în locul lui Hristos, reactivând pelagianismul.

Sfânta Scriptură vorbește de un singur mod de a intra în Împărăția lui Dumnezeu, și anume credința în Hristos și comuniunea cu El.

Această comuniune se realizează faptic prin Taina Sfântului Botez în Biserica cea Una, Sfântă, Catholicească și Apostolică, adică Biserica Ortodoxă.

Mântuitorul îi spune lui Nicodim: «de nu se va naște cineva de Sus, nu va putea vedea Împărăția lui Dumnezeu»²¹ și apoi subliniază mai clar: «Amin, amin grăiesc ție, de nu se va naște

cineva din apă și din Duh nu va putea să intre în Împărăția lui Dumnezeu»²².

Porunca Mântuitorului către Apostolii Săi, dar și către noi toți creștinii ortodocși este: "Mergeți în toată lumea și propovăduiți Evanghelia la toată făptura. Cel ce va crede și se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi"²³.

Tâlharul de pe Cruce a fost primul om care a ajuns în Rai, pentru că a mărturisit pe Hristos, și s-a pocăit, s-a spovedit la Hristos. Tâlharul a ajuns în Rai, așa cum au ajuns toți dreptii Vechiului Testament mai apoi. Duhul Sfânt nu se pogorâse la Cincizecime și nu era încă întemeiată Biserica, deci nu se putea boteza tâlharul, la fel cum nu se puteau boteza Dreptii din iad, care au fost luați de Hristos în Rai.

Tot Botez este și Botezul sângelui – atunci când cineva moare pentru Hristos. Dar Botezul sângelui este valabil atunci când un păgân sau eretic, lepădându-se de păgânism sau de erezia sa, mărturisește pe Hristosul Ortodox și este martirizat pentru aceasta.

Cineva care moare în comuniune cu un hristos mincinos nu poate intra în Împărăția Cerurilor.

Cunoaștem, în mod excepțional, Botezul dorinței – pentru catehumenii care credeau în Hristos și în Biserica Lui și nu au apucat să primească botezul.

Dacă mântuirea înseamnă comuniunea cu Hristos, așa cum am văzut, înseamnă că în momentul în care intri în comuniune cu Acesta, intri în comuniune și cu toți cei care sunt "conectați" la Hristos – cu toți prietenii Lui –, care sunt atât cei vii, cât și cei adormiți, sfinții. Aceasta se numește Biserica. Deci, în momentul în care intri în comuniune cu Hristos, intri și în Biserica Lui.

Hristos nu poate fi mincinos, și anume, nu poate să I se descopere unuia cu sfinții Săi, cu icoane, cu Sfintele Taine, cu ierarhia bisericească și cu sfintele dogme și canoane, iar altuia să I se descopere fără Taine, fără icoane, fără sfinți, fără ierarhia bisericească și fără sfintele dogme. Deci, toți care intră în comuniune cu Hristos nu pot avea crezuri diferite, ci toți vor avea același Crez.

Fiind același Hristos, El îl va îndemna pe cel căruia I S-a descoperit să intre în Biserica Lui descoperindu-i Taina Mântuirii în Sfântul Botez, în preoție, în Sfânta Împărtășanie și în același Crez în El.

Cine spune că e în comuniune cu Hristos, dar nu se închină la icoane și nu are preoție și nu crede ortodox, de fapt nu e în comuniune cu Hristos, ci e în înșelare, doar crede că e în comuniune, de fapt e în comuniune cu demonii care se prefac în îngeri de lumină și chiar imită pe Hristos.

Dacă Hristos văzând inima unui iehovist, papistaș, penticostal sau păgân, l se va descoperi în chip tainic, îl va îndemna să părăsească eresul sau păgânătatea și îl va conduce la Biserica Ortodoxă.

Ca exemplu, avem cazul sutașului Corneliu din Faptele Apostolilor, care era om drept și bun, milostiv, cu multe virtuți, dar toate nemântuitoare²⁴.

De aceea, Duhul Sfânt a venit la el și a grăit cu dânsul îndemnându-l să meargă la apostolul Petru ca să fie botezat, deci să intre în comuniune cu Hristos și cu Biserica Lui.

Prin aceasta vedem că Dumnezeu este nepărtinitor și nu lasă pe nimeni în bezna morții, dar în același timp cei care rămân în afara Bisericii Ortodoxe – în opoziție cu kakodocșii (rău slăvitorii, cei care blasfemiază în felul acesta pe Duhul Sfânt) –, nu se bucură de roadele Jertfei de pe Cruce a lui Hristos. Pentru ei, Hristos este ca și cum nu ar fi venit și ca și cum nu ne-a mântuit, ei trăind exact ca în perioada Vechiului Testament, în «umbra morții» suflețești, așteptându-i la sfârșit iadul.

Unii aduc ca argument împotriva învățaturii Bisericii Ortodoxe cu privire la mântuire, pe care am expus-o mai sus, așa numita vedenie a Sfântului Nifon al Constanțianeii, dar nimeni nu a demonstrat autenticitatea și nici continuitatea patristică a acestei «vedenii» care afirmă că erau și păgâni în

Rai, dar erau orbi, nu aveau vedere. Chiar dacă această vedenie ar fi adevărată, tot nu putem trage concluzia că acești păgâni erau în Rai, pentru că Împărăția Cerurilor înseamnă în primul rând vedere duhovnicească, vederea Luminii Necreate, lipsa vederii însemnând de fapt iad²⁵.

Lumea din afara Bisericii Ortodoxe este în puterea celui rău, a diavolului, iar acest lucru se vede cel mai bine chiar prin rugăciunile de exorcizare, care se fac catehumenului sau copilașului la Botez.

Până la Botez, spune Sfântul Diadoh al Foticeei, diavolul este cuibărit în inima omului, deci este stăpân pe om, împărățind în inimă²⁶.

Doar prin exorcizările de la botez, apoi prin lepădare și prin Taina Botezului este gonit diavolul din inima copilului sau catehumenului.

Tainele în afara Bisericii nu sunt mântuitoare, ele rămânând sub stăpânirea diavolului care înșală prin pseudo-creștinismele umaniste și pseudo-taine²⁷.

Tot cel ce se împărtășește cu împărtășania eretică, se face părtaș la tatăl minciunii care a inspirat erezia, și anume cu diavolul, așa cum spune Sfântul Teodor Studitul²⁸, dar și Sfântul Nicodim Aghioritul în Pidalion.

Tainele ereticilor, conform tuturor sfintelor canoane sunt apă de ploaie, neavând caracter mântuitor.

Sintetizând învățătura Sfinților Părinți, dar și canoanele Sfintelor Sinoade, mai ales hotărârea Sinodului din Cartagina împotriva pelagianismului, care susținea mântuirea în afara Bisericii prin forțe proprii, profesorul Dimitrios Tselenghidis afirma la Conferința de la Constanța: "Nu există mântuire în afara Bisericii, pentru că dacă ar fi existat, atunci s-ar fi golit întreaga lucrare de mântuire a lui Hristos, nu ar mai fi avut rost întruparea lui Hristos și nici existența Bisericii.

Vă rog să îmi dați voie să clarific puțin ce anume înseamnă mântuire, ca să se înțeleagă bine problematica. Când vorbim despre mântuire în cadrul Bisericii Ortodoxe, nu facem referire la un eveniment juridic. Ne referim la o comuniune de viață. Hristos, atunci când a plecat din această lume, le-a spus ucenicilor Săi: «Viața Mea o dau vouă». Viața Mea Eu v-o dau. Și am venit ca «Viață să aibă» oamenii, să aibă viață din belșug²⁹. Această viață, de care vorbește Hristos, nu este viața Lui biologică, pentru că viața Lui biologică este aceeași cu a noastră, în afară de păcat. Viața de care vorbește Hristos este viața Treimică. Adică este viața Dumnezeuului în Treime. Cu alte cuvinte este Viață necreată, este însăși Dumnezeirea, este energia îndumnezeitoare necreată la care participăm ca să ne mântuim.

Atunci când spunem că cineva se poate mântui sau nu se poate mântui, înțelegem ceva

foarte simplu și inteligibil. Dumnezeu a devenit om, adică a luat firea omenească, ca în cadrul Bisericii să ne dea posibilitatea de a ne împărtăși, adică de a participa la însăși viața Dumnezeului Treimic.

În altă parte Hristos spune că «Eu sunt Vița și voi sunteți mlădițele. Dacă o mlădiță se taie, nu mai poate să aducă roade»³⁰. În Biserică, în mod practic, aceasta înseamnă că prin puterea pe care le-a dat-o Hristos ucenicilor Săi, să lege și să dezlege păcatele omului, atunci când cineva nu are Dreapta Credință este tăiat din Biserică prin hotărârile Sinoadelor Ecumenice. Așa că nu este firesc, nu poate cineva, care a fost tăiat din Biserică, să aducă rod. Rodul este mântuirea. Este ca și cum am spune acest exemplu din lumea creată. Există generatorul care dă curentul electric. Există și lampa respectivă. Dar aceasta nu înseamnă că doar pentru că este lampă poate să lumineze. Este absolut necesar ca să existe legătura dintre generator, care dă curentul electric și lampă. Vorbim despre un eveniment ontologic, existențial, pe care îl cunoaște și diavolul. Adică diavolul cunoaște mai bine decât noi și crede în Dumnezeu, dar nu se mântuiește. De ce? Acela care leagă curentul electric de lampă nu este numai cablul, adică ceea ce există organic, anume credința, ci este nevoie și de întrerupător. Aceasta spun și Părinții, acest întrerupător este gândirea smerită pe care diavolul nu o are.

Termin cu următoarele: Însuși Dumnezeu spune în Vechiul Testament (Primul Legământ) și o confirmă Hristos în Noul Testament (Legământul Înnoit), anume că «Dumnezeu celor mândri le stă împotriva, iar celor smeriți le dă Har»³¹, adică Harul, Harul Îndumnezeitor și necreat, Viața Lui, Dumnezeu o dă numai celor care sunt smeriți. De altfel, prin faptul că este eretic, s-a despărțit pe sine de gândirea Părinților. Nu este următor al Sfinților Părinți»³².

În Sinodiconul Ortodoxiei sunt trecute anatemele împotriva celor care consideră că ar exista Har mântuitor în afara Bisericii Ortodoxe afirmând conform Sinoadelor Isihaste numite împreună și Sinodul IX Ecumenic, care a pornit de la disputa cu ereticul Varlaam de Calabria cu Sfântul Grigorie Palama. «Cei ce cugetă și zic că toată puterea și energia triipostaticiei Dumnezeiri sunt create, ca unii care de aici ne silesc să credem că este creată însăși ființa dumnezeiască – căci energia creată, potrivit Sfinților, va vădi drept creată și firea (din care emană), iar energia necreată va caracteriza ființa necreată –, și de aici sunt în primejdie de a cădea cu totul în ateism, ca unii ce atribuie credinței celei curate și ireproșabile a creștinilor mitologia elenică și adorarea creaturilor, și nu mărturisesc, potrivit celei teologhisite cu dumnezeiască insuflare și cu modul evlavios de

a cugeta al Bisericii, că toată puterea și energia naturală a Dumnezeirii celei triipostatice este necreată, să fie anatema»³³.

Conform învățaturii romano-catolice, lucrarea lui Dumnezeu de mântuire a oamenilor este ea însăși o creație și atunci înseamnă că nimeni nu se poate împărtăși de Dumnezeu. Umanismul și raționalismul având bazele tocmai în această erezie care spune că nu avem părtașie directă cu Dumnezeu prin Har, prin Sfintele Taine și atunci înseamnă că ei, care neagă Harul Necreat, cu ce anume se împărtășesc din Potir? Cu o creație. Deci nu pot avea o comuniune cu Dumnezeu, deci nu pot avea mântuire, care este tocmai comuniunea directă cu Dumnezeu, nemijlocită de ceva creat.

”Aceasta este credința Apostolilor; este credința Părinților; este credința ortodocșilor; această credință mântuiește lumea. Pe acești propovăduitori ai adevăratei credințe, îi lăudăm ca pe niște frați și ca pe cei ce dorim să îi avem ca pe părinții noștri, spre slava și cinstea adevăratei credințe” – așa afirmă Sinodiconul Ortodoxiei³⁴. Cu alte cuvinte aceasta este singura credință mântuitoare care te pune în legătură cu Creatorul și Mântuitorul. Lumina cea Necreată, Lumina Taborică este starea de mântuire, de Împărăția Cerurilor, care nu poate veni atunci când te afli în neadevăr, în părtașie cu duhurile necurate.

Evanghelia Înfricoșatei Judecăți³⁵ nu vorbește despre fapte bune în sine, ci de Sfintele Fapte Bune, Hristos numindu-i frați mai mici pe cei care sunt credincioși, nu necredincioși: «Botezul și împărtășirea cu sfintele Taine ne fac frați»³⁶, arătând că Judecata lui Dumnezeu este dreaptă și că nu se va cere la judecată lucruri peste putință omului de realizat: să dai un pahar cu apă, să vizitezi un bolnav sau întemnițat. Despre Sfintele Fapte Bune vorbește și Sfântul Iustin Popovici în "Biserica Ortodoxă și Ecumenismul". Faptele bune fără credința în Hristos sunt numite de el "năluciri ireale, năzuințe de neîmplinit", numindu-L pe Hristos, după Sfântul Maxim Mărturisitorul, "ființa tuturor faptelor bune".

Continuă Sfântul Ioan Gură de Aur: «de ar fi făcut dreptii mii și mii de fapte bune, răsplătirea lor va fi tot un Dar de la Dumnezeu, că li s-a dar Cerul și Împărăția și o atât de mare cinste în schimbul unor atât de mici și neînsemnate fapte»³⁷.

De aici se vede că totul este Hristocentric: în fiecare om trebuie să îl vedem pe Hristos. Dacă faptele milei trupești sunt atât de importante, dar faptele milei sufletești, cum ar fi să întorci pe eretic și păgân de la răutatea lui și să îl scufunzi în baia Sfântului Botez Ortodox? Nimeni nu va fi nedreptățit la Judecată și ar fi o blasfemie să gândim că cineva ar fi totuși nedreptățit.

Cineva spunea că Ortodoxia este firea

omului, de aceea Duhul Sfânt luminează pe cei care sunt smeriți și primesc descoperire dumnezeiască venind în chip minunat în Biserica Ortodoxă³⁸.

Dar Dumnezeu a lăsat propovăduirea Bisericii în mâinile noastre, ale credincioșilor, având puterea de a vesti până la marginile lumii Ortodoxia, ca și frații noștri întru umanitate să audă cuvântul Ortodoxiei și să se mântuiască. De aceea, părinții din Sfântul Munte Athos au trimis monahi, dar și laici în Africa, la triburi îndepărtate, la aborigeni și în toate colțurile lumii ca să vestească Evanghelia lui Hristos Ortodox.

Dacă avem într-adevăr râvnă pentru mântuirea noastră, să ne gândim și la mântuirea neortodoxilor și să mergem să le vorbim de Ortodoxie, așa cum ne pricepem și Duhul Sfânt va vorbi prin noi.

Sfântul Mucenic Daniil Sisoyev spune că, având în vedere această tragedie, cum că mântuirea aproapelui neortodox este în mâinile noastre, trebuie să devenim apostoli ai Ortodoxiei în lume prin toate mijloacele, și în felul acesta scoatem de sub robia satanei neamurile, și ne mântuim și noi sufletul³⁹.

Note

1 I Timotei 2, 4.

2 Ieremia 15, 19.

3 ΕΠΕ 11, 382, Omilie la Evanghelia după Marcu 59, 5, PG 58, 580-581. Vezi de asemenea și Jean-Claude Larchet, Dumnezeu este iubire; Mărturia Sfântului Siluan Athonitul, traducere din franceză de Marinela Bojin, Ed. Sophia, București, 2003, p. 114.

4 Romani 10, 4.

5 Romani 10, 9-10.

6 Efeseni 2, 8-9.

7 Cuvântări Catehetice – 23, 33 NPNF, p. 91 ed. III, ΑΠΟΣ ΚΥΡΙΩΣ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ, Κατήχησις Φωτισμένων 13, 33 PG 33, 812C-813A (ΕΠΕ 2, 56-58): «Υπέμεινε δὲ ταῦτα ὁ σωτὴρ εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ τὰ ἐν οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ γῆς. Ἐχθροὶ γὰρ ἦμεν θεοῦ διὰ ἁμαρτίας... Ἀνέλαβε Χριστὸς τὰς ἁμαρτίας ἐν τῷ σώματι ἐπὶ τὸ εὐλόν, ἵνα διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ταῖς ἁμαρτίας ἡμεῖς ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν».

8 Ἐν Omilia a XXXVI-a la Matei, pp. 447-448.

9 Psalmul 6, 5.

10 Psalmul 106, 16.

11 Luca 10, 12.

12 ΑΠΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστὴν 36, 3.4 PG 57, 417.418.419 (ΕΠΕ 10, 547.549.554).

13 I Petru 3, 18-20.

14 ΑΠΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ, Ἄπαντα τὰ ἔργα 16 Β, Ὑπόμνημα ἐπὶ τὴν πρὸς Ρωμαίους ἐπιστολήν, Ὁμιλία ΣΤ', Κείμενο-Μετάφραση-Σχόλια Σπύρος Μουστάκας, ΕΠΕ 71, ἔκδ. Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, Θεσ/κη 1984, σσ. 448-459.

15 [221; 444], [1], Liber de Unitate Ecclesiae 14, PL 4, 510A-511B. Vezi de asemenea, The Unity of the Church, translated by R. Deferrari, The Fathers of the Church; a new translation, τόμ. 36, The Catholic University of America, New York 1958, σσ. 109ε.: «Even if such men are slain in confession of the Name that stain is not washed away by blood; the inexpiable and serious fault of discord is purged not even by martyrdom. He cannot be a martyr who is not in the Church... They cannot abide with God who have been unwilling to be of one mind in God's Church. Although they burn when given over to flames and fire, or lay down their lives when thrown to the beasts, that crown of faith will not be theirs, but the punishment of perfidy, and no glorious ending of religious valor but the destruction of desperation. Such a man can be slain; he cannot be crowned. Thus he professes himself to be a Christian, just as the devil often falsely declares himself to be even Christ, although the Lord forewarned of this saying: 'Many will come in my name saying: "I am the Christ," and will deceive many.' Just as He is not Christ, although he deceives in His name, so he cannot seem a Christian who does not abide in His Gospel and in the true faith».

16 Laodiceea, canon 34, ΑΠΟΣ ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΑΓΟΡΕΠΗΣ, Πηδάλιον, ἔκδ. «Ἀστὴρ», Ἀθήναι 1990, σ. 433.

17 II Timotei 2, 5.

18 Liber de Unitate Ecclesiae 6 PL 4, 503A.

19 Volumul IV, Propovedanii ascetice și scrisori către mireni, Sf. IGNATIE BRIANCIANINOV, «Despre "mântuirea" ereticilor», Buletinul Parohiei "Hanul Coltei" 176 (31 Iulie 2016)
1. Βλ. Τό κείμενο ἐδώ: <https://sfantul-ilie.ro/www/wp-content/uploads/2016/08/buletin-nr.176-31.07.2016.pdf>

20 Ioan 3, 16.

21 Ioan 3, 3.

22 Ioan 3, 5.

23 Marcu 16, 15-16.

24 Fapte 10, 1-48.

25 Άγιος Νήφων Ἐπίσκοπος Κωνσταντινῆς· ὁ ἀσκητῆς Ἐπίσκοπος, ἐκδ. Σταυροπηγιακῆς καὶ Συνοδικῆς Ἱ. Μ. Ἀγ. Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου, Κάλαμος 1995, σ. 108.

26 Sfântul Diadoh al Foticeei, Cuvântul ascetic 76 Filocalia, vol A, Ed. «Αστήρ», Atena 1982, p. 258.

27 Moltfelnic, Măn. Petru Vodă: Și suflă preotul de trei ori asupra inimii lui în chipul Sfintei Cruci, și îl însemnează de trei ori, la frunte, la gură și la inimă, zicând: «GONESTE DE LA DÂNSUL PE VICLEANUL ȘI NECURATUL DŪH CARE SE ASCUNDE ȘI SE ÎNCUIBEAZĂ ÎN INIMA LUI»; aceasta se zice de trei ori. Înainte de acestea sunt exorcismele – care încep cu cuvintele: «Să te certe pe tine diavole...» exact ca la molitfele Sfântului Vasile cel Mare, iar la sfârșit de tot, exact înainte de Crez se fac lepădările.

28 În Scrisoarea 220-a către Spatharian cu numele Mahara 2, PG 99, 1668D: «Τό γάρ κοινωvῆν πορὰ αἰρετικῶν ἢ προφανῶς διαβεβλημένου κατὰ τὸν βίον, ἀλλοτριῶν Θεοῦ καὶ προσκοικῶν τῷ διαβόλῳ».

29 Ioan 10, 10.

30 Ioan 15, 5-6.

31 Iacov 4, 6.

32 Conferința cu titlul "Învățătura Sfântului Grigorie Palama pentru lumea contemporană", «Pr. Gheorghios Metallinos și prof. Dimitrios Tselenghidis – Se mântuiesc ereticii? (1/3)», 13 martie 2017, https://www.youtube.com/watch?v=O5JPJGfOF4&ab_channel=preotMateiVulcanescu (de la 1:15:00); <https://ortodoxiacatholica.com/2017/03/14/cum-se-dialogheaza-cu-ereticii-se-mintuiesc-neortodocsii-prima-parte/>

33 Sinodiconul epocii Paleologilor – împotriva lui Varlaam și Akindin.

34 Conform originalului grecesc – Triodul în greacă veche – traducerea îmi aparține Συνοδικὸν τῆς Ἁγίας καὶ Οἰκουμένης Ζ' Συνόδου ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας, ἀναθεματισμὸς 50ός (4ος στὰ Κατὰ τοῦ Βαρλαάμ καὶ Ἀκινδύνου θ' κεφάλαια), στὸ Τριῶδιον Κατανακτικόν, ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Ἀθήνα 2017 (ἐκδόση 5η), σ. 364.

35 Matei 25, 31-46.

36 Sfântul Ioan Hrisostom, Omilii la Matei, p. 897.

37 Omilii la Matei Ἰγλόμημα εἰς τὸν ἅγιον Ματθαῖον τὸν Εὐαγγελιστῆν 79, 2 PG 58, 720 (ΕΓΓΕ 12, 116).

38 Serafim Rose, Descoperirea lui Dumnezeu în inima omului.

39 Gheorghe Maximov, "Să strălucești ca o stea" – Biografia și convorbiri duhovnicești cu Sfântul Mucenic Daniil Sisoyev, Ὁρθόδοξος Κυψέλη», Salonik 2013, p. 48.

